

Česká republika

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**ZŠ Brandýs n. L. - Stará Boleslav, Jungmannova 164
okres Praha - východ**

Jungmannova 164, 250 01 Brandýs n. L. - Stará Boleslav

Identifikátor školy: 600 051 986

Termín konání orientační inspekce: 6. - 9. leden 2003

Čj.:	036 16/2003-5185
Signatura:	oc5cw104

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Brandýs n. L. - Stará Boleslav, Jungmannova 164, okres Praha - východ, je organizována jako úplná základní škola. V době konání inspekce měla 650 žáků umístěných ve 26 třídách. Kromě místních dojíždějí do školy další žáci ze 13 okolních obcí. Ve škole pracuje 38 pedagogických pracovníků. Od 1. listopadu 2002 škola získala právní subjektivitu. Hospodaří proto jako příspěvková organizace. Zřizovatelem školy je Město Brandýs n. L. - Stará Boleslav. Součástí školy tvoří pouze školní družina. Škola pracuje dle vzdělávacího programu Obecná škola, schváleného MŠMT pod číslem jednacím 12 035/97 - 20. Program rozšířené výuky cizích jazyků je dokončován ve dvou třídách druhého stupně.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, matematika, ve skupině předmětů anglický jazyk a německý jazyk a ve skupině předmětů prvouka, přírodověda a přírodopis,
- personálních podmínek vzhledem k uvedeným předmětům a skupinám předmětů,
- materiálně-technických podmínek vzhledem k uvedeným předmětům a skupinám předmětů,
- kontrola povinné dokumentace školy vztahující se k předmětu inspekce.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM A UVEDENÝM PŘEDMĚTŮM

Na prvním stupni vyučují český jazyk, matematiku, prvouku nebo přírodovědu učitelé bez odborné a pedagogické způsobilosti pouze ve třech třídách. Úroveň výuky nebyla touto skutečností negativně ovlivněna v žádném z uvedených předmětů. Dva z těchto vyučujících v současné době dálkově studují pedagogickou fakultu. Německému jazyku vyučuje učitel bez odborné a pedagogické způsobilosti ve třídách 4. ročníku.

Český jazyk, matematiku a přírodopis vyučují ve všech třídách druhého stupně pouze odborně a pedagogicky způsobilí učitelé. Personální zajištění výuky cizích jazyků je pouze vyhovující, neboť jen jedna učitelka je odborně i pedagogicky způsobilá, šest dalších vyučujících splňuje podmínky pouze pedagogické způsobilosti a dva vyučující nesplňují obě podmínky. Proto, dle pedagogicko-organizačních informací MŠMT pro základní školy na školní rok 2002/2003, nejsou vytvořeny základní předpoklady k pokračování programu rozšířené výuky cizích jazyků. Výchovný poradce absolvoval předepsané kvalifikační studium a má v této oblasti dlouholetou praxi.

Jednotlivé prostředky systému vedení zaměstnanců při naplňování výchovně-vzdělávacích cílů školy nejsou plně průkazné a účinné. Hospitační činnost členů vedení školy je sice doložena záznamy o hospitacích, ale kromě dílčího hodnocení sledovaných jevů v průběhu výuky chybí její celkové hodnocení, jasně stanovené závěry a v případě zjištěných nedostatků opatření k jejich odstranění. Není také zřejmé, zda vyučující byli se zápisem skutečně seznámeni. Vzájemné hospitace zkušených učitelů u začínajících kolegů či

vyučujících bez odborné způsobilosti neexistují. Ve šk. r. 2001/2002 zadala ředitelka školy písemné prověrky vědomostí z českého jazyka a matematiky žákům 9. tříd. V předložených materiálech je celkové hodnocení provedeno formou aritmetického průměru klasifikace. Analýza chyb nebyla předložena. Kromě obecně pojatých zápisů z předmětových komisí nejsou k dispozici další materiály, dokládající, jakým způsobem byly zjištěné nedostatky odstraňovány a vedením školy zpětně kontrolovány. Závěry z kontrolní činnosti, stejně jako doklady o projednávání důležitých závazných materiálů (viz níže) chybí také v zápisech z pedagogických rad. Zápisy z provozních porad nejsou vedeny. Kritéria hodnocení práce zaměstnanců školy jsou vypracována a veřejně známá. Ředitelka školy provádí hodnocení zaměstnanců a následné určení výše osobního ohodnocení dvakrát ročně. Podkladové materiály hodnocení nebyly předloženy. Z hlediska zásad školského managementu má vedení pedagogických pracovníků pouze průměrnou úroveň.

Velmi dobrý je naopak systém dalšího vzdělávání učitelů. Ředitelka školy uspokojuje, dle finančních možností rozpočtu, zájmy vyučujících v této oblasti. V roce 2001 připadly největší částky na program vzdělávání ředitelů, na další vzdělávání učitelů (15 akcí se zúčastnilo 11 vyučujících) a na program vzdělávání v oblasti cizích jazyků. V roce 2002 byl finančně nejvíce dotován program vzdělávání učitelů cizích jazyků a školení učitelů na úseku BOZP. Dalších 16 akcí vzdělávání učitelů ostatních předmětů se zúčastnilo 12 vyučujících. Finanční prostředky umožňují také pravidelné doplňování učitelské knihovny. Většina vyučujících projevila zájem o školení zaměřené na základní dovednosti v ovládnutí počítače v rámci projektu MŠMT Internet do škol.

Organizační struktura a řízení školy, formy a metody práce, práva a povinnosti pracovníků jsou jasně stanoveny v organizačním řádu školy. Jeho celková úroveň je velmi dobrá. Další navazující vnitřní předpisy a směrnice jsou v současné době postupně vytvářeny vzhledem k tomu, že škola je právním subjektem pouze dva měsíce.

Řád školy je rozdělen na dvě části, z nichž jedna pojednává o povinnostech žáků, druhá o povinnostech pracovníků, což je v rozporu s požadavky vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Školní řád pro žáky neobsahuje vhodně upravená práva žáků a všechna ustanovení doporučená metodickými pokyny MŠMT čj. 28 275/2000-22 k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení a čj. 14 514/2000-51 k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Z předložené dokumentace není zřejmé, zda byl tento řád projednán a schválen pedagogickou radou, jak to požaduje výše zmíněná vyhláška.

Písemnou formou není také doloženo projednání výroční zprávy o činnosti školy ve šk. r. 2001/2002 na poradě pracovníků školy. Při kontrole zbývající povinné dokumentace školy, vztahující se k předmětu inspekce (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, záznamy o komisionálních zkouškách), byly shledány menší chyby administrativního charakteru.

Obě části informačního systému jsou plně funkční. Předávání informací uvnitř školy je zajištěno standardními prostředky (pedagogické rady, organizační porady, zveřejňování materiálů na nástěnkách, schůzky předmětových komisí atd.) Rozhodujícími činiteli vnějšího informačního systému jsou velmi dobrá spolupráce vedení školy s občanským sdružením Rada rodičů a se zřizovatelem školy. Škola je připojena na internet a má tak možnost prezentovat se na veřejnosti prostřednictvím vlastních webových stránek. Pro rodiče budoucích žáků prvních tříd jsou vydávány základní informace, pravidelně jsou pořádány školní akademie, Dny otevřených dveří a další akce, zaznamenané ve výročních zprávách o činnosti školy. Veřejnosti jsou tyto zprávy přístupné u zřizovatele či ve škole.

Personální podmínky výuky mají průměrnou úroveň.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM A K UVEDENÝM PŘEDMĚTŮM

Kromě hlavní budovy v Jungmannově ulici má škola ještě další tři odloučená pracoviště, ve kterých jsou umístěny především třídy prvního stupně a školní družina. Povolená kapacita jednotlivých tříd je v současné době zcela naplněna. Vybavení a technický stav učeben odpovídají ve všech budovách požadavkům vyhlášky č. 108/2001 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na prostory a provoz škol, předškolních zařízení a některých školských zařízení.

V odborné pracovně českého jazyka byly vyučovány dvě sledované hodiny tohoto předmětu. Pracovna je vybavená pomocnou studijní literaturou, především slovníky, pravidly, různými učebnicemi apod. Vše je žákům volně k dispozici. Výzdoba podtrhuje její zaměření.

Odborná pracovna anglického jazyka, vybavená veškerou potřebnou didaktickou technikou a navíc vhodně motivačně vyzdobena, byla využita v pěti hodinách. Některé z dalších hodin probíhaly v knihovně, jejíž prostory jsou pro žáky i vyučující nedostatečné.

Počítačová učebna byla využita ke dvěma velmi efektivním hodinám angličtiny a k jedné hodině českého jazyka. Žáci procvičovali za použití programů Terasof jak českou, tak i anglickou gramatiku a znalost anglické slovní zásoby.

Výzdoba odborných pracoven matematiky a fyziky, ve kterých se konaly čtyři hodiny tohoto předmětu, byla velmi jednoduchá a souvisela s výukou matematiky pouze okrajově.

Odborná pracovna přírodopisu na 2. stupni se vyznačuje upraveností, vybavením didaktickou technikou i dalšími učebními pomůckami (řadou nástěnných obrazů, prosklenými skříňkami s přírodninami a modely) a novým školním nábytkem. Tím vším podněcuje u žáků zájem o předmět. K běžným pomůckám výuky dále patřily především učebnice, pracovní sešity, přírodovědné atlasy a encyklopedie, nástěnné obrazy, nakopírované materiály z pracovních listů, anatomické modely a další trojrozměrné pomůcky.

Většina hodin sledovaných předmětů však probíhala v tzv. kmenových třídách, jejichž výzdoba, zejména na druhém stupni, nebyla, vzhledem k výuce uvedených předmětů, příliš podnětná. Téměř všechny učebny jsou zařízeny novým nábytkem, televizí s videopřehrávačem a dalšími audiovizuálními pomůckami. Didaktickou techniku však použili vyučující pouze ve třech hodinách českého jazyka, ve dvou hodinách přírodopisu a v jedné hodině prvouky. V několika třídách nižších ročníků učitelky postrádají koberec pro zařazování relaxačních cvičení či skupinových forem práce.

Tři knihovny (jedna pro učitele) sehrávají významnou roli ve výuce. Žakovská knihovna je využívána dvakrát týdně v průběhu hlavní přestávky. Vypůjčování knih organizují samotní žáci nejvyšších ročníků.

Škola má dostatek nových učebnic, pracovních sešitů a dalších publikací k procvičování učiva. Úroveň ostatních učebních pomůcek je i přes patrnou postupnou inovaci průměrná. Žáci 1. ročníku obdrželi učební pomůcky v souladu s požadavky příslušného předpisu.

Materiálně-technické podmínky výuky měly ve sledovaných předmětech celkově průměrnou úroveň.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY V PŘEDMĚTECH ČESKÝ JAZYK, MATEMATIKA, VE SKUPINĚ PŘEDMĚTŮ ANGLICKÝ JAZYK A NĚMECKÝ JAZYK A VE SKUPINĚ PŘÍRODOVĚDNÝCH PŘEDMĚTŮ

Realizace vzdělávacích programů

Výše uvedený vzdělávací program je realizován v souladu se zařazením školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Časové dotace sledovaných předmětů odpovídají požadavkům učebního plánu. Ve dvou třídách druhého stupně je používán alternativní učební plán pro třídy s rozšířenou výukou cizích jazyků. Zápisy v třídních knihách průkazně zachycují průběh vzdělávání a plnění učebních osnov. Systém kontroly plnění učebních plánů a učebních osnov je účinný.

Žáci druhého stupně mají možnost rozšiřovat si své znalosti českého jazyka ve dvou volitelných předmětech - v literární výchově v 6. ročníku (jedna hodina týdně) a v tzv. humanitním praktiku v 8. a v 9. ročníku (dvě hodiny týdně). Dyslektický kroužek, jenž je veden dvěma kvalifikovanými učitelkami, je určen žákům se specifickými poruchami učení a chování. Z 90 evidovaných dětí jej pravidelně navštěvuje 20, zejména z prvního stupně. Kontrolované individuální vzdělávací programy těchto dětí jsou podrobně zpracovány. Nabídku zájmových útvarů (mj. dramatický kroužek) vhodně doplňují i různé soutěže jazykového, především ale literárního zaměření a návštěvy divadelních představení v Praze a Mladé Boleslavi, jež popisuje výroční zpráva.

Výuka anglického a německého jazyka probíhá již od 1. ročníku nejdříve formou zájmových kroužků a nepovinných předmětů, na které navazuje od 4. ročníku povinná výuka, rozšířená ve třídách druhého stupně o volitelné předměty zaměřené na konverzaci. Od tohoto školního roku je zaváděna pro zájemce z řad žáků opět výuka ruského jazyka.

Žákům 7. - 9. ročníku jsou určeny volitelné předměty matematické praktikum a technické kreslení. Předmětová komise matematiky organizuje každým školním rokem různé formy matematických soutěží (viz níže). Všechny tyto aktivity rozšiřují základní učivo matematiky a přispívají k rozvoji myšlení a tvořivosti žáků.

Žáci prvního stupně využívají k praktickému procvičení učiva prvouky a přírodovědy školy v přírodě.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyku

Celkově bylo hospitováno ve 13 hodinách, z toho v sedmi na prvním stupni.

Úvodní motivace, zřetelná ve většině hodin, spočívala především ve sdělení vzdělávacího cíle. Zajímavě působil zejména úvod hodiny literární výchovy ve třídě IX. B - poslech ukázky z tvorby J. Voskovce a J. Wericha a následná reminiscence na Osvobozené divadlo, jež někteří žáci díky členství v Klubu mladých diváků navštívili. Zajímavá byla též úvodní motivace v hodině literární výchovy v VI. A - vzpomínaná návštěva kostela v adventním čase vhodně motivovala úvod do tématu Báje. Průběžná motivace, zejména pochvaly, se vyskytovala často. Klasifikace známkami se objevila jen dvakrát. Namátková kontrola žákovských knížek však ukázala přibližně 20 zapsaných známek z českého jazyka. Převažovala klasifikace mluvnice, literární výchova a sloh byly zastoupeny v malé míře.

Aktuální příprava na výuku byla zodpovědná a promyšlená. V bezprostředním plánování se v některých hodinách objevil již tradiční a často opakovaný nedostatek - snaha po maximálním předání informací vedla k časové tísní, a v důsledku toho pak k určité improvizaci v závěru vyučovací jednotky.

Zmíněné nedostatky ale neovlivnily podstatným způsobem efektivní a účelné řízení výuky. Až na výjimky dominovala diferencovaná práce, několikrát se vyskytla efektivní práce různě početných skupin žáků. Hodina ve IV. A se vyznačovala komplexnějším pojetím s využitím mezipředmětových vztahů (vlastivěda), v literární výchově v V. A byla výrazná především dramatická výchova. Závěrečné zhodnocení práce bylo, z výše uvedeného důvodu, velmi stručné, či zcela chybělo. Sebehodnocení vlastní činnosti žáky se neobjevilo v žádné hodině. Vyučující znají žáky se specifickými poruchami učení a chování. Individuální práce s nimi byla nejvíce zřetelná v hodině českého jazyka ve třídě III. A.

Interakce učitel-žák měla dobrou úroveň. Atmosféra při vyučování byla přátelská, osobnost dítěte byla respektována. Komunikativní dovednosti žáků měly různorodou kvalitu. Velmi dobrou úroveň těchto dovedností projeví zejména žáci IX. B během diskuse v hodině literární výchovy. Způsob výuky v ostatních třídách však většinou neumožňoval větší komunikaci mezi oběma účastníky vyučovacího procesu.

Psychohygienické zásady byly dodržovány - třídy byly osvětlené, větrané. Stažené žaluzie v některých pracovnách neplnily, vzhledem k ročnímu období, svou funkci a zbytečně tak zabraňovaly dennímu světlu. Chyběla důslednější kontrola správného držení těla žáků při psaní a v některých koncových hodinách zařazení relaxačních cvičení. Skladba rozvrhu respektuje optimální variantu - na druhém stupni vyučuje předmětu sedm učitelek, takže rozvrh lze sestavit tak, aby vyhovoval psychohygienickým požadavkům.

S didaktickými pomůckami pracovali vyučující v dostatečné míře. Kromě již zmíněných byly k dispozici i další, např. pracovní texty, kartičky, ukázky literárních děl apod.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů anglický jazyk a německý jazyk

Nedostatky ve výše uvedené odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících cizích jazyků se negativně odrážejí zvláště v oblasti metod a forem práce. V průběhu inspekce byla jedna vyučující pracovně neschopná, u ostatních bylo hospitováno celkem v 15 hodinách (v devíti anglického a v šesti německého jazyka).

Nejslabším místem výuky cizích jazyků byla oblast motivace a hodnocení. Prakticky všechny hodiny postrádaly motivační úvod, žáci byli jen v několika případech seznámeni s obsahem hodiny. Aktualizace učiva byla častější v nižších ročnících. Např. ve třech hodinách angličtiny a jedné němčiny se žáci se zájmem věnovali jazykové hře. Během výuky nedocházelo k systematickému a průběžnému hodnocení žáků, k formulování shrnujících závěrů. Pochvala jako silný motivační nástroj se objevila ve třech hodinách. Klasifikace žáků byla zaznamenána celkem třikrát, avšak nikdy nebyla daná známka zdůvodněna. Počet zkoušení v hospitovaných hodinách tak neodpovídá velkému počtu zapsaných známek v jednotlivých třídách.

Atmosféra v hodinách byla přátelská, zvláště v nejnižších ročnících. V hodinách vyučujících s dlouholetou praxí převažoval klid přecházející v pasivitu, u mladších kolegů byl patrnější větší vzruch. Žáci se nebáli v případě nejasností na cokoli zeptat a dostávalo se jim fundovaných odpovědí.

Oblast plánování a přípravy zhlédnutých hodin patřila k lépe hodnoceným. Svědčí to o pečlivosti a svědomitosti vyučujících. Časově tematické plány se lišily v podrobnostech zpracování. Většinou se jednalo o rozpracování obsahu používaných učebnic do časových období školního roku.

Organizace, formy a metody práce měly u jednotlivých vyučujících různou úroveň, přesto lze jak v angličtině, tak v němčině najít řadu shodných rysů. Naprostá většina hodin byla procvičovací nebo opakovací, kromě několika hodin angličtiny však postrádaly větší tempo a hlavně tlak na žáky. V žádné z hodin nebyla probírána nová gramatika, v žádné žáci nepsali test. V šesti hodinách byla vidět práce ve dvojicích nebo skupinová práce, v ostatních převažoval frontální styl výuky. Nedostatkem některých hodin byl fakt, že maximum práce zůstávalo na vyučujících, kteří ve snaze probrat co největší objem učiva odpovídali za žáky nebo se spokojovali pouze s jednoslovnými odpověďmi. Názornost výuky byla také značnou slabinou; pouze v nejnižších ročnících vyučující používali obrázky probíraného lexika a se zvyšujícími se ročníky ubývalo i tohoto mála. Ze všech didaktických pomůcek, kterých má škola pro výuku cizích jazyků dostatek, byl v sedmi hodinách použit magnetofon. Bohužel ve většině případů sledovali žáci nahrávku bez konkrétního poslechového úkolu. Zpětný projektor, video, TV a další použity nebyly. Jakákoli diferenciacce školní nebo domácí práce viděna nebyla. Slovníky použili žáci ve dvou hodinách angličtiny.

Vyučující cizích jazyků postrádají systematické metodické vedení. V hodnocení obou jazyků nejsou podstatné rozdíly.

Průběh vzdělávání a výchovy ve sledovaných hodinách cizích jazyků byl celkově průměrný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice

Průběh vyučování svědčil o zodpovědné aktuální přípravě učitelů. Časově-tematické plány jsou vypracovány v souladu s učebními osnovami. Cíle výuky odpovídaly schopnostem žáků.

Hospitace byly provedeny v deseti hodinách.

Vybavení kabinetu matematiky pomůckami je velmi dobré. Učitelé je však v navštívených hodinách použili minimálně.

Organizační pokyny vyučujících byly jasné, přiměřené a srozumitelné. Učitelé respektovali psychohygienické zásady učení, zejména zásadu soustavnosti a přiměřenosti učiva. Názornost výuky byla patrná pouze v jedné hodině. Promyšleným střídáním různých činností se vyznačovala výuka zejména na prvním stupni. Ve všech sledovaných hodinách byl dostatek času k pochopení, procvičování a aplikaci učiva. Žákům se dostávalo přiměřené množství podnětů k rozvoji samostatného uvažování a tvořivosti. Učitelé chápali chybování žáků jako zcela přirozený prvek procesu učení. Pozitivním slovním hodnocením podporovali zdravé sebevědomí žáků. V případě potřeby jim trpělivě pomáhali. Diferenciacce nároků dle individuálních zvláštností žáků však nebyla důsledně prováděna.

Cílem většiny sledovaných hodin bylo opakování a procvičování učiva. Převládala metoda řízeného rozhovoru učitelů se žáky s navazujícím samostatným procvičováním učiva. Tento frontální způsob výuky nebyl využit, v polovině ze sledovaných hodin, skutečně efektivním způsobem.

Úvodní motivace žáků chyběla ve všech hodinách. Žáci byli seznámeni pouze s programem vyučování. K hlavním motivačním činitelům během výuky patřily didaktické hry, řešení zajímavých problémových situací, soustavné pozitivní slovní hodnocení, možnost volby při řešení úkolu. Jeden vyučující cílevědomě používal ke zvýšení aktivity žáků systém

dlouhodobé motivace. Většina učitelů podcenila motivační význam kontroly a hodnocení výsledků samostatné práce bezprostředně po jejím skončení. Tato část výuky měla převážně formální charakter a probíhala bez většího zájmu žáků. V sešitech, kam žáci píší prověrky a domácí cvičení, není zřejmé, zda a jakým způsobem dochází k opravování zjištěných chyb. Vedení žáků k sebehodnocení a vzájemné kontrole bylo zaznamenáno jen ve dvou hodinách. Rovněž stručné shrnutí učiva a celkové hodnocení třídy či některých žáků v závěru vyučování provedli pouze dva vyučující.

Vzájemné vztahy mezi žáky a učiteli jsou založeny na důvěře a respektování pravidel školního řádu. Vyučující dbají i na dodržování základních pravidel společenského chování mezi žáky navzájem a jdou jim v tomto směru příkladem. Nežádoucí projevy v chování žáků se nevyskytovaly. Většina z nich měla k výuce pozitivní vztah. K důkladnějšímu rozvoji základních komunikativních dovedností však měli žáci příležitost pouze v jedné ze sledovaných hodin. Během řešení příkladů na tabuli pracovali většinou bez slovního komentáře. Rovněž soustavné zdůvodňování postupu pomocí pravidel a definic bylo vyučujícími požadováno v omezené míře. Málo příležitostí měli žáci také k rozvoji základních sociálních dovedností při práci ve skupinách. Jejich písemný projev a úprava v sešitech měly průměrnou úroveň. Verbální a neverbální komunikace vyučujících byla velmi dobrá.

Průběh vzdělávání a výchovy v matematice měl ve sledovaných hodinách celkově průměrnou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině přírodovědných předmětů - prvouka, přírodověda, přírodopis

Hospitace proběhly na obou stupních školy celkem ve 12 hodinách.

Předložené tematické plány učiva korespondují s učebními osnovami, úrovní zpracování se však liší. Vyjma přírodopisu v 6. ročníku, kde bylo zaznamenáno přibližně třítydenní zpoždění, učitelé dodržují jejich časové rozvržení. Bezprostřední příprava vyučujících na výuku byla většinou kvalitní a promyšlená, s důrazem na dodržení návaznosti předkládaného učiva.

Materiální podporu výuky představovaly již zmíněné pomůcky. Jejich kvantitativní zastoupení ve sledovaných vyučovacích jednotkách bylo dostatečné. Ne vždy bylo efektivně pracováno s učebnicí.

Výuku na prvním stupni vyučující vhodně prokládali relaxačními prvky - např. zařazením písničky nebo pohybem žáků po učebně. Estetickou úroveň tříd zvyšují vystavené dětské výtvarné práce. Na obou stupních učitelé volili přiměřené tempo výuky při respektování potřeb a schopností žáků. Hodiny končily se zvoněním, k mírnému přesahu výuky do přestávky došlo pouze dvakrát.

Hlavní vyučovací metodou všech zhlédnutých hodin byl řízený rozhovor se společným vyvozováním nových poznatků. Další aktivizující formy práce (činnost ve dvojicích nebo skupinách, získávání informací vlastním pozorováním, zjišťováním, srovnáváním či vyvozováním, participace žáků na zápisu učiva, problémové otázky ap.) zařadili učitelé pouze v menším počtu hodin. Kvalitu některých vyučovacích jednotek poznamenal jejich stereotypní průběh bez potřebné pestrosti a variability. Limitujícím faktorem činnostního vyučování žáků byla občasná vyšší míra dominance vyučujících. Mezipředmětové vztahy využili učitelé celkem čtyřikrát.

Za nástroj vstupní motivace žáků vyučující nejčastěji volili sdělení náplně práce (např. i formou hádanky či tajenky) s následným zopakováním předchozího učiva či ověřováním

vědomostí a klasifikací. V průběhu výuky žáky motivovali pochvalou, využitím jejich zkušeností či vyhodnocováním vypracovaných úkolů. Nechyběla např. ani vhodně zvolená píseň k probíranému tématu. Jen ojediněle byly zařazeny i další stimulační prvky - skupinová soutěž nebo např. regionální podmínky. Závěr hodiny učitelé, až na výjimky, využili ke zhodnocení práce žáků. Sebehodnocení zaznamenáno nebylo.

Rozvoj komunikativních dovedností žáků podporovali vyučující trpělivým poskytováním dostatečného prostoru k vyjadřování (souvislé sdělování zkušeností, poznatků i vlastních názorů). Pokyny učitelů byly stručné, občas však postrádaly úplnost a jednoznačnost a vedly k prodlevám. Příkladně s žáky komunikovaly učitelky přírodopisu a prvouky v VIII. B, resp. I. B. Celkový projev vyučujících (včetně nonverbální komunikace) měl, i přes občasné použití hovorové češtiny, velmi dobrou úroveň. Ve vztahu žák - učitel byly v jednom případě zaznamenány prvky netolerance.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech prvouka, přírodověda a přírodopis měly velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Již několik let se vedení školy snaží systematicky provádět evaluaci vědomostí žáků v českém jazyce. Na jaře roku 2000 byly zadány srovnávací testy Scio z několika předmětů a obecných studijních předpokladů ve všech třídách 5. a 9. ročníku. V českém jazyce testy ukázaly poměrně vyrovnanou úroveň - úspěšnost řešení se pohybovala v rozpětí 39% - 47%. Výrazně nadprůměrné výsledky se projeví ve třídě V. A - 80% úspěšnosti; většina žáků této třídy však odešla na víceletá gymnázia. Vedení školy zadává od školního roku 2000/2001 vždy na konci prvního pololetí v 5. a 9. ročníku vlastní prověrky z českého jazyka a matematiky. Letos tyto prověrky proběhnou na jaře, před přijímacími zkouškami. Analýzu výsledků provádějí metodické orgány. Evaluaci vědomostí žáků provádějí ještě samotní učitelé dle uvážení formou vlastních prověrek, diktátů apod. Objektivnější srovnání s jinými školami chybí, neboť celostátně používané testy (Scio či Kalibro) nebyly od roku 2000 realizovány.

Také vyučující ostatních sledovaných předmětů používají k hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy především písemné práce a kratší prověrky. Četnost známek zapsaných v žákovských knížkách je dostačující. Výsledky zmíněných testů Scio z ostatních předmětů jsou uloženy u ředitelky školy.

Dalšími materiály, ve kterých jsou popsány celkové výsledky vzdělávání a výchovy jsou zápisy z pedagogických rad a výroční zprávy o činnosti školy. Ve druhém pololetí školního roku 2001/2002 dosahovali žáci druhého stupně ve sledovaných předmětech těchto výsledků:

	Český jazyk	Anglický jazyk	Německý jazyk	Matematika	Přírodopis
VI. A	2, 00	1, 78	1, 67	2, 20	1, 57
VI. B	2, 76	2, 28	2, 38	2, 24	2, 21
VI. C	2, 81	2, 26	1, 88	2, 32	2, 16
VII. A	2, 21	1, 89	-	1, 89	1, 53
VII. B	2, 74	2, 23	2, 78	2, 65	2, 42
VII..CA	2, 97	2, 33	2, 70	2, 81	2, 42
VIII. A	2, 83	2, 38	-	2, 58	2, 71
VIII. B	2, 85	1, 96	-	2, 54	2, 31

VIII. C	3, 30	-	2, 30	3, 19	2, 48
IX. A	3, 41	2, 11	2, 67	3, 18	2, 05
IX. B	3, 40	2, 40	2, 40	2, 80	2, 50
IX. C	3, 13	2, 37	2, 20	3, 29	2, 50
II. stupeň	2, 85	2, 18	2, 29	2, 63	2, 24

Určitý obraz o úrovni výuky, resp. talentovaných žácích, podávají soutěže či olympiády v rámci okresu či kraje. K výrazným úspěchům patří především 1. místo žáka 8. ročníku v okresním kole Matematické olympiády ve šk. r. 2001/2002.

Výše uvedený vzdělávací program je v předmětech sledovaných inspekcí realizován v celém rozsahu. Z celkového počtu 50 hospitovaných hodin byly 3 hodiny (6 %) hodnoceny jako vynikající, 26 hodin (52 %) jako velmi dobrých a 21 hodin (42 %) jako průměrných. Celková úroveň průběhu vzdělávání a výchovy byla v hospitovaných předmětech velmi dobrá.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Zřizovací listina Základní školy Brandýs nad Labem - Stará Boleslav, Jungmannova 164, okres Praha-východ, ze dne 4. října 2002 je v souladu s Rozhodnutím o zařazení do sítě škol čj. 29 985/02-21 ze dne 15. listopadu 2002.
- Učitelé a žáci školy se zúčastnili v uplynulém školním roce 28 mimoškolních akcí (zájezdů do divadel, muzeí, knihoven, školních i okresních kol předmětových soutěží), které měly vztah k předmětu inspekce a které přispívají k rozvoji talentu, zájmů a všeobecné kulturnosti žáků.
- V průběhu inspekce bylo ve škole provedeno dotazníkové šetření ve prospěch výzkumného úkolu „Stav výuky fyziky v základních školách a ve středních školách“, jehož řešiteli jsou Západočeská univerzita v Plzni, fyzikálně pedagogická sekce Jednoty českých matematiků a fyziků a Česká školní inspekce. Akce proběhla v souladu s projektem výzkumu. Zúčastnili se jí učitelé fyziky a žáci jedné vybrané třídy.

Veškerá dokumentace použitá při šetření žáků byla předána cestou ústředí ČŠI k souhrnnému zpracování pro globální hodnocení podmínek a průběhu vzdělávání. Učitelé, kteří se dobrovolně zapojili do výzkumu, mohli odeslat záznamové listy přímo zástupci fyzikálně pedagogické sekce Jednoty českých matematiků a fyziků. Údaje, související s výzkumným šetřením, nebyly a nebudou požitý k hodnocení školy, které se provádí v rámci inspekční činnosti.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy vydaná dne 4. října 2002 Městem Brandýs . L. - Stará Boleslav
2. Rozhodnutí o změně zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané Městem Brandýs n. L. - Stará Boleslav dne 15. listopadu 2002 pod čj. 29 985/02-21 s účinností od 1. listopadu 2002
3. Řád školy - režim žáka ze dne 2. září 2002
4. Režim školy - pracovní řád pedagogických pracovníků ze dne 31. srpna 2001
5. Rozvrh hodin
6. Třídní knihy všech tříd založené ve školním roce 2002/2003

7. Třídni knihy všech tříd vedené ve školním roce 2001/2002
8. Třídni výkazy všech tříd a katalogové listy žáků
9. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním, roce 2001/2002
10. Vnitřní předpisy a další materiály vydané ředitelkou školy (Pokyn č. 3/2002 - postup školy k zajištění úkolů vyplývajících ze zákona č. 106/199 Sb., o svobodném přístupu k informacím ze dne 1. listopadu 2002, Pokyn č. 4/2002 - postup při vyřizování stížností, oznámení a podnětů dle vyhlášky č. 150/1958 ÚL ze dne 1. listopadu 2002, Vnitřní platový předpis ze dne 1. ledna 2003, hospitační záznamy členů vedení školy, přehled hodnocení předmětů ve druhém pololetí školního roku 2001/2002, koncepce rozvoje školy, týdenní plány práce)
11. Podkladová inspekční dokumentace vypracovaná ředitelkou školy dle metodiky ČŠI
12. Časově-tematické plány vyučujících
13. Individuální vzdělávací programy některých žáků se specifickými vývojovými poruchami učení
14. Inspekční zpráva čj. K-03-03/9798-01-Vo ze dne 7. listopadu 1997
15. Protokol o kontrole čj. K-03-03/9798-02-Vo ze dne 7. listopadu 1997
16. Inspekční zpráva čj. 035316/98-2158 ze dne 16. prosince 1998
17. Hospitační záznamy členů inspekčního týmu
18. Vzorky žákovských knížek, sešitů žáků, prověrek a písemných prací

ZÁVĚR

K pozitivním zjištěním v oblasti personálních podmínek výuky patří skutečnost, že počty hodin českého jazyka, matematiky, prvouky, přírodovědy a přírodopisu vedené učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí jsou poměrně vysoké. Pohybují se v rozmezí 100 % - 77 %. Zcela opačná je situace ve výuce cizích jazyků, kde žádný z vyučujících nemá odbornou a pedagogickou způsobilost k výuce německého jazyka a pouze jedna vyučující je pedagogiky a odborně způsobilá k výuce anglického jazyka. Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je funkční a využíván přibližně 50 % učitelského sboru.

Materiálně-technické podmínky výuky mají standardní úroveň srovnatelnou se školami stejné velikosti. Postupná modernizace vnitřního vybavení tříd a učebních pomůcek je prováděna v závislosti na možnostech rozpočtu.

Z ukazatelů, používaných členy inspekčního týmu při sledování průběhu vzdělávání a výchovy, byly nejlépe hodnoceny ty z nich, které se týkají bezprostřední přípravy učitelů na výuku, dodržování psychohygienických zásad učení a vzájemných vztahů mezi účastníky výchovně-vzdělávacího procesu. Dílčí nedostatky byly zaznamenány v oblasti motivace zejména v úvodu a v závěru vyučovacích hodin, v organizaci výuky v těch případech, kdy převládala neefektivní forma společné práce či práce vyučujících nad prací žáků a v neposlední řadě v oblasti komunikačních a sociálních dovedností žáků.

Ve vývoji školy od poslední inspekce v roce 1997 došlo k podstatným změnám především v organizační oblasti (nová ředitelka a zástupce pro druhý stupeň, vstup školy do právní subjektivity). Celá škola pracuje podle stejného vzdělávacího programu Obecná škola. Došlo k menším, přirozeným změnám v učitelském sboru. Z dílčích nedostatků, zjištěných předcházející inspekci, přetrvávají ty, které se týkají organizace výuky,

kontrolního systému a úrovně žákovských písemných prací. I nadále je celková činnost školy hodnocena pozitivně.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Jaroslav Richter	J. Richter v.r.
Členové týmu	Mgr. Petr Drábek	P. Drábek v.r.
	Ing. Jaroslav Kindl	J. Kindl v.r.
	Mgr. František Kvasnička	F. Kvasnička v.r.

V Nymburce dne 29. ledna 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 30. ledna 2003

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Mgr. Jarmila Stojčevska	J. Stojčevska v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>

Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	20. února 2003	036 36/2003 - 5185
Zřizovatel	20. února 2003	036 35/2003 - 5185
Rada školy	není zřízena	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.